

Udviklingen i en række centrale økonomiske indikatorer

Resume

Gennemgangen af de seneste indikatorer for den økonomiske aktivitet giver ikke noget entydigt billede af udviklingen. De løbende skattebetalinger er stigende, hvilket er et stærkt tegn på øget økonomisk aktivitet, men samtidig er ledigheden fortsat stigende og man skal tilbage til 1998 for at finde en tilsvarende høj ledighed.

Detailomsætningsindekset steg i 2002 med 3 procent til indeks 120,1 efter at være faldet i 2001, men er kun på niveau med omsætningsen i 2000.

Faldet i eksporten med 7,0 procent til ca. 1,9 mia. kr. målt i faste priser indikerer en faldende aktivitet i økonomien, men modsat er der sket en stigning i importen på 4,2 procent til ca. 2,6 mia. kr. målt i faste priser, hvilket sædvanligvis indikerer stigende økonomisk aktivitet. Igen er billedet ikke klart.

Af publikationen fremgår det, at der i løbet af 2002 blev 11,1 procent flere ledige således den gennemsnitlige ledighed "medio" blev på 1782 personer. De nyeste tal viser endvidere at der var flere ledige i 1. kvartal af 2003 i forhold til 1. kvartal af 2002.

Endelig er importen af møbler, beklædning og fodtøj steget betydelig i 2002 i forhold til 2001, mens importen af biler er faldet i samme periode.

Indledning

Serien af publikationer om *Konjunktur* udgives af Grønlands Statistik to gange årligt. Formålet er at belyse udviklingen i landets økonomi ud fra en række centrale økonomiske indikatorer.

Hvad er en konjunktur?

En konjunktur er en betegnelse for den økonomiske aktivitet i samfundet. I et tilfælde, hvor der er et økonomisk opsving, er der tale om en højkonjunktur. Hvis det modsatte gør sig gældende, og økonomien befinder sig i en afmatningsperiode, er der tale om en lavkonjunktur.

Konsekvenser af lav økonomisk aktivitet

Faldende økonomisk aktivitet medfører samfundsøkonomiske tab. Det kan være i form af bl.a. stigende arbejdsløshed, konkurser og aftagende vækstrater i produktionen. Typisk falder investeringerne, fordi der er stigende usikkerhed om de fremtidige indtægter både hos virksomheder og forbrugere. Ved at studere konjunkturerne opnås derfor en større planlægningsmulighed for eksempelvis virksomhederne når det gælder beslutninger om fremtidige investeringer og ansættelser. Desuden kan statistikkerne bruges i forhold til beslutninger om økonomiske justeringer, der kan afbøde økonomiske tilbageslag. Der er dog uenighed blandt forskellige økonomiske skoler om, dels hvorvidt man bør føre en konjunkturudjævnende politik, og dels om det overhovedet er muligt.

Indikatorerne I denne publikation præsenteres en række konjunkturindikatorer, som har til formål at tegne et nuanceret billede af den økonomiske udvikling her i landet. Nedenstående prioritering afspejler alene Grønlands Statistiks vurdering af vigtigheden af de enkelte indikatorer i forklaringen af de økonomiske bevægelser. Læseren bør være opmærksom på, at ingen af indikatorerne kan tolkes individuelt, men bør vurderes samlet. Følgende udvalgte indikatorer vil blive behandlet i denne publikation:

- Månedlige indbetalinger af skatter
- Rejeværdiindekset
- Detailomsætningsindekset
- Ledighed
- Udenrigshandel
- Forbrug
- Forbrugerprisindekset
- Indeks over bygge- og anlægsomkostninger

Data og metode For de underliggende data, som tidligere er publiceret i Grønlands Statistiks specialpublikationer, er såvel datagrundlag som metode beskrevet indgående. I det omfang, hvor værdien er angivet i faste priser, er tallene deflateret med udgangspunkt i forbrugerprisindekset.

Automatiske stabilisatorer

I perioder med høj økonomisk aktivitet er der oftest lav ledighed. Samtidig oplever det offentlige øgede indtægter fra såvel direkte som indirekte skatter. I perioder med økonomisk lavkonjunktur stiger arbejdsløsheden til gengæld, bl.a. fordi forbruget og investeringerne er lavere. Den stigende arbejdsløshed betyder, at det offentlige oplever større udgifter til overførselsindkomster. Derimod får det offentlige øgede indtægter fra bl.a. skatter, når den økonomiske aktivitet igen stiger.

Udligning af konjunkturudsving De øgede skattebetalinger i opgangstider er med til at begrænse den stigende private mulighed for forbrug, mens de stigende overførselsindkomster i tider med ringe økonomisk aktivitet, er med til at opretholde det private forbrug. Disse effekter kaldes for de **automatiske stabilisatorer**, fordi de er med til at mindske udsvinget i en konjunkturbølge.

Figur 1. Glidende gennemsnit for årlige vækstrater i skattebetalinger fra personer samt vækstrater i bruttonationalproduktet fra juni 1992 til januar 2003

BNP og skattebetalinger

Figur 1 viser udviklingen i vækstraterne i Bruttonationalproduktet (BNP) og skattebetalinger fra personer inkl. ultimo betalinger i Grønland. Bemærk den tætte sammenhæng mellem vækstraten i skattebetalinger vækstraten i BNP. I figuren angives de årlige vækstrater.

F.eks. er vækstraten for skatteindbetalingerne i december 1995 udregnet som forskellen mellem skatteindbetalingerne for december 1995 og 1994 i forhold til niveauet for skatteindbetalingen december 1994. Figuren illustrerer på den måde en udvikling i de automatiske stabilisatorer. Se metodeafsnittet sidst i publikationen for en detaljeret beskrivelse.

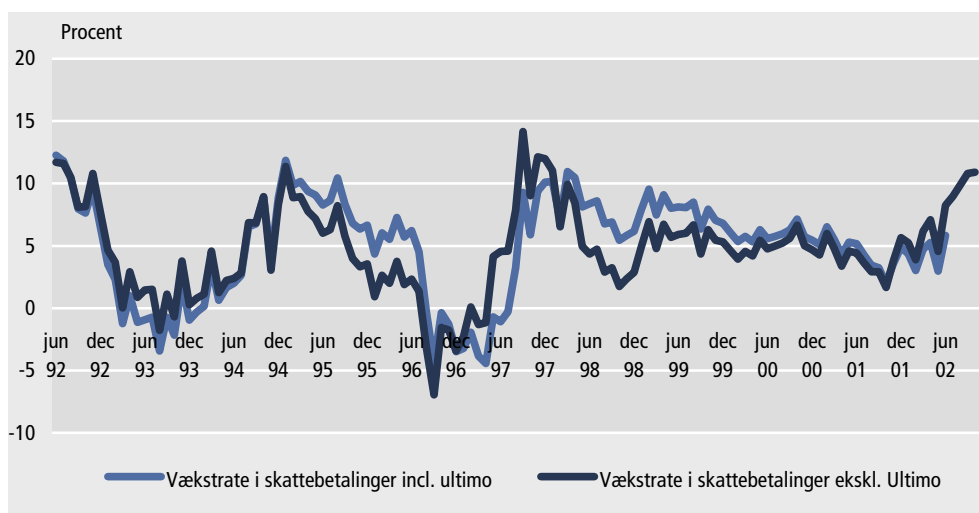
De økonomiske udsving indsnævret

Af figuren fremgår det, at der i perioden fra 1992 til 1993 har været en lavkonjunktur, hvor væksten i skatteindbetalingerne var negativ. I den følgende periode fra 1993-1996 ses det, at der er et økonomisk opsving. Her er der voksende skatteindbetalinger, som er med til at begrænse mulighederne for forbrug under højkonjunktoren. Derefter gælder det modsatte fra 1996 til 1997. Set over hele det undersøgte tidsrum fra 1992 til 2002 ses det, at der er en konjunkturbølge, som varierer med nogle års mellemrum, mens de økonomiske udsving i perioden 1998-2002 synes at være aftaget.

Skatteindbetalinger

I afsnittet om *automatiske stabilisatorer*, fremgår det, at skatteindbetalingerne er en vigtig indikator for konjunkturerne. I nedenstående figur 2 vises udviklingen i vækstraten i skatteindbetalinger fra personer, henholdsvis med og uden skatteafregninger efter året udgang, i perioden fra juni 1992 til april 2003.

Figur 2. Glidende gennemsnit for vækstrater i skatteindbetalinger i perioden fra juni 1992 til og med april 2003

Skattebetalinger "ultimo" fremkommer ved at tillægge de månedlige skattebetalinger en andel af de betalinger, som vedrører året, men først indbetales efter udgangen af året. Betalingerne efter årets udgang fordeles ligeligt på de 12 måneder.

Beregning af vækstrate "ultimo"

Vækstraten i skatteindbetalinger ultimo beregnes med udgangspunkt i et glidende gennemsnit over 12 måneder. Som et eksempel er værdien af skatteindbetalingerne for juni 1996 summen af betalingerne i perioden fra januar 1996 til og med december 1996, delt med årets måneder. Til gengæld er vækstraten for juni 1996 beregnet i forhold til værdien for juni 1995, udregnet på tilsvarende vis, dvs. på baggrund af skatteindbetalingerne i perioden fra januar 1995 til og med december 1995.

**Beregning af vækstrate
eksl. "ultimo"**

Vækstraten baseret på skatteindbetalingerne ekskl. ultimo betalinger er beregnet på samme vis. Dog er betalinger efter årets udgang i de enkelte år ikke medregnet. Forskellen mellem vækstraterne i figur 2 kan henføres til denne forskel i beregningsmetoden.

Sæsonudjævning

For 2003 er der endnu ikke foretaget beregninger ultimo året. Desuden skal det bemærkes, at anvendelsen af det glidende gennemsnit over 12 måneder har en vis sæsonudjævnede effekt. Da indbetalinger af skatter kan variere ganske meget på grund af sæsonbetinget aktivitet, giver en sæsonkorrigeret tidsserie et mere korrekt billede af konjunkturbevægelserne i samfundet.

Det fremgår af figur 2, at der i begyndelsen af 1990'erne har været ganske store variationer i vækstraten i skatteindbetalinger. Efter 1997 og indtil 2002 er der tale om en mere stabil udvikling for begge grafer i figuren.

**Fald i vækstraten i
skattebetalinger ekskl.
ultimo betalinger
i midten af 2001**

I begyndelsen af 2001 sker der et fald i vækstraten i skattebetalinger ekskl. ultimo fra 4,4 pct. i juni 2001 til 1,7 pct. i oktober 2001. Dog er der igen tale om en stigning i vækstraten for skatteindbetalinger ekskl. ultimobetalinger fra november 2001 og i 2002 lå skatteindbetalingene inkl. ultimoafregninger 5,8 procent højere end i 2001. Det tyder således på, at der i løbet af 2001 har der været en mindre opbremsning af den økonomiske aktivitet i samfundet. Men som det fremgår af figuren er de løbende skattebetalinger igen stigende, hvilket indikerer, at aktiviteten i økonomien er stigende.

Indeks over værdien af eksporten af rejer (rejeværdiindeks)

Vigtig indtægtskilde

Fiskeriet af rejer er en meget vigtig indtægtskilde for samfundet. En ændring i rejerens salgsværdi eller en reduktion af den mængde, der eksporteres, har således betydelige konsekvenser for den indenlandske økonomiske udvikling. Derfor anvendes salgsprisen for rejer og den eksporterede mængde som en af indikatorerne for udviklingen i konjunkturerne.

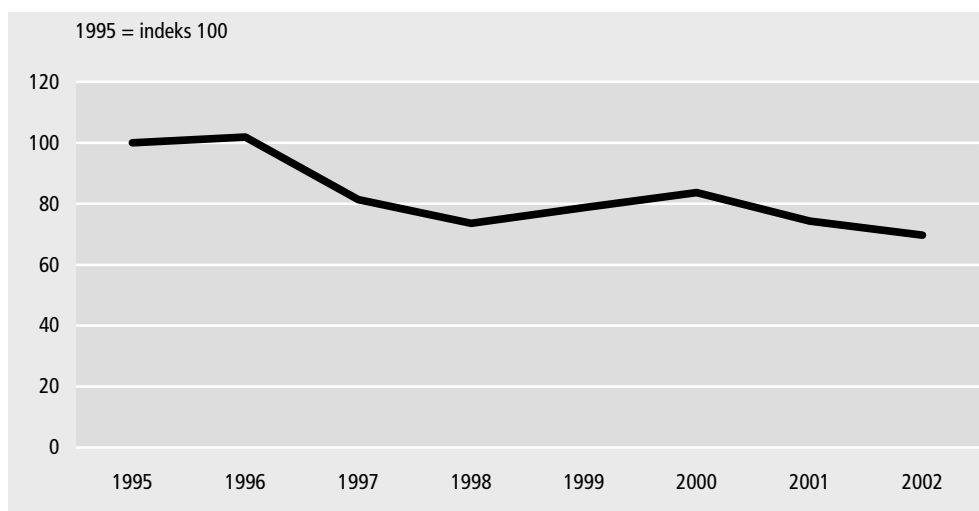
Data

Rejeværdiindekset er udregnet på baggrund af oplysningerne om eksport af rejer i statistikken over Grønlands udenrigshandel.

**Fald i indekset på 6,2
procent i 2002**

Fra 1995 til 1996 er der sket en mindre stigning i eksportværdien af rejer – fra indeks 100 til 101,9. I den følgende periode fra 1996 til 1998 faldt indekset til indeks 73,6. Fra 1998 til 2000 er indekset steget med 13,6 procent til indeks 83,64. I løbet af 2001 faldt rejeværdiindekset til indeks 74,25 og yderligere til indeks 69,7 i 2002. Fra 2001 til 2002 var der således et fald i indekset på 6,2 procent.

Figur 3. Udvikling i eksportværdien af grønlandske rejer, faste priser. 1995-2002

Detailomsætningsindekset

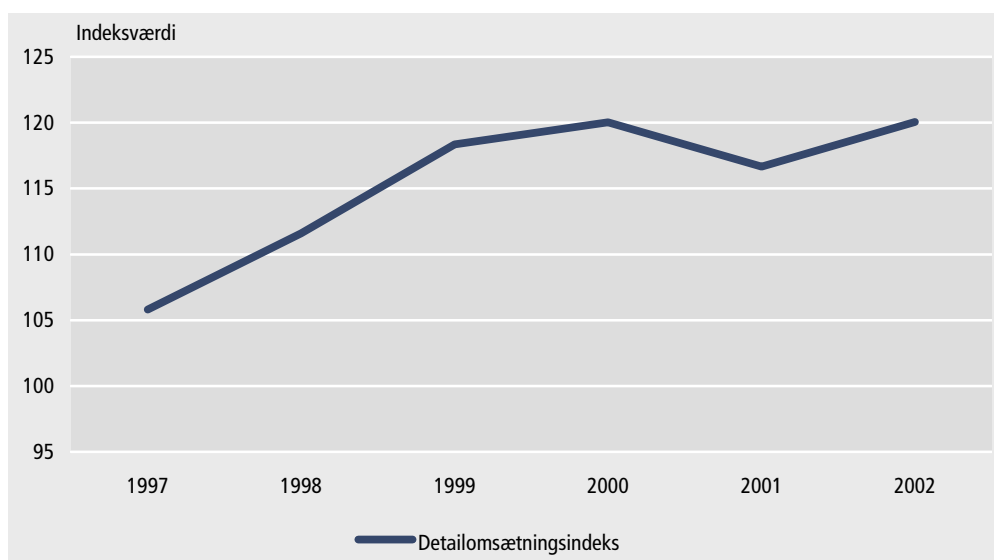
Indikator for privatforbruget

Detailomsætningsindekset har til formål at belyse udviklingen i den grønlandske detailomsætning. Detailomsætningsindekset kan betragtes som en indikator for udviklingen i det private forbrug og dermed som en vigtig indikator i forhold til udviklingen i konjunkturerne.

Fordele og ulemper

Fordelen ved at anvende omsætningen i detailledet som en konjunkturindikator er, at der - i modsætning til f.eks. de varer, der importeres til landet - kun medregnes egentlig "handel over disken", mens størrelsen af importen er baseret på en forventning til bl.a. det kommende forbrug. Tallene bør dog tages med et vist forbehold, idet indekset kun er baseret på oplysninger fra en del af detailhandlen.

Figur 4. Udviklingen i det gennemsnitlige årlige detailomsætningsindeks. 1997-2002

Anm. Indekset er baseret på deflaterede omsætningstal.

Fald i detailomsætningsindekset i 2001

Af figur 4 fremgår det, at detailomsætningsindekset fra 1997 (indeks 105,8) har været stigende frem til 2000 (indeks 120,0). I perioden fra 1999 til 2000 var der tale om en aftagende vækstrate, hvorimod der i perioden fra 2000 til 2001 kan konstateres et fald i detailomsætningsindekset på ca. 2,8 procent.

Stigning i detailomsætningsindekset i 2002

Efter faldet i detailomsætningsindekset i 2001 sker der igen en stigning i 2002 til indeks 120,2 – en stigning på 3,0 procent. Detailomsætningen er således på samme niveau som i 2000.

Tabel 1. Udviklingen i detailomsætningsindekset opgjort på kvartaler. 1997-2003

Juli 1997 = 100	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
1997	97,7	101,0	108,2	116,3
1998	98,3	107,7	114,3	126,1
1999	108,3	111,0	119,4	126,7
2000	109,4	116,7	124,3	129,6
2001	108,7	117,2	121,9	118,7
2002	111,2	117,7	123,2	128,0
2003	112,2	...		

Bemærk: Indekset er baseret på deflaterede omsætningstal.

Af tabel 1 ses det, at detailomsætningsindekset i alle kvartaler i 2002 lå højere end samme perioder året før. Særlig stor var stigningen i 4. kvartal af 2002.

Sammenligning med detailomsætningen i 2000

En sammenligning med kvartalerne i 2000 viser derimod, at selvom de gennemsnitlige detailomsætningsindeks i 2000 og 2002 var på niveau, er detailomsætningsindekset i de to sidste kvartaler af 2002 under niveauet i 2000. Tallet for første kvartal 2003 indikerer dog en stigende tendens i omsætningen, men tallet er at betragte som foreløbigt, hvorfor indikationen skal vurderes med forbehold.

Ledighed

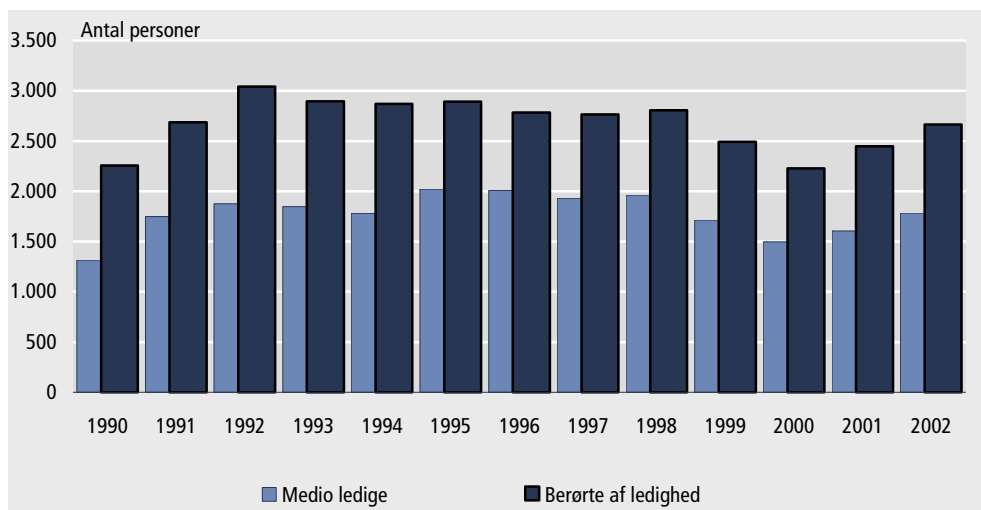
Hvad påvirker ledigheden?

Udviklingen i ledigheden varierer med den økonomiske aktivitet i samfundet. Forbedrede muligheder for afsætning af en virksomheds produkter vil betyde øget produktion, og dermed øget efterspørgsel efter arbejdskraft. Niveauet for ledigheden afhænger desuden af en række strukturelle faktorer, f.eks. forholdet mellem den geografiske og uddannelsesmæssige fordeling af de ledige og efterspørgslen efter arbejdskraft. Ledigheden, udtrykt ved "medio ledige" og "berørte af ledighed", lå på et relativt stabilt niveau i midten af 1990'erne efterfulgt af mærkbare fald i ledigheden i både 1999 og 2000.

Stigende ledighed i 2002

Som det fremgår af figur 5 er ledigheden igen stigende, således ledigheden i 2002 var den højeste siden 1998. Antallet af "medio" ledige steg fra 1604 personer i 2001 til 1782 personer i 2002, svarende til en stigning på 11,1 procent.

Figur 5. Udviklingen i antallet af medio ledige og berørte af ledighed. 1990-2002

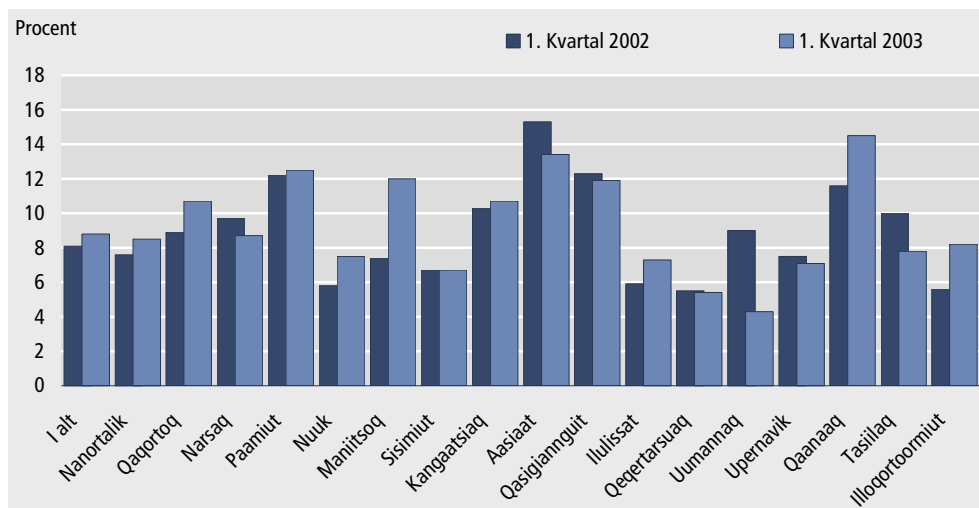

Anm. Medio ledighed er et udtryk for det antal ledige, der var midt i en given måned. Dette tal er udtryk for den gennemsnitlige ledighed.

Stigning i ledigheden i 1. kvartal 2003

Ledighedstallene for 1. kvartal 2003 viser en samlet stigning på 0,7 procentpoint fra 8,1 procent til 8,8 procent i forhold til 1. kvartal 2002, hvilket indikerer en fortsat negativ udvikling i beskæftigelsen. Som det fremgår af figur 6 er ledigheden ikke steget i alle byerne, idet der i syv af byerne er sket et fald i ledigheden, i en af byerne er ledigheden uændret mens de resterende ni byer har oplevet en stigning i ledigheden fra 1. kvartal 2002 til 1. kvartal 2003. Det skal dog understeges at kvartalstallene bør vurderes med forsigtighed.

Figur 6. Antallet af medio ledige 1. kvartal 2002 og 1. kvartal 2003

Udenrigshandel

Formålet med statistikken over Grønlands udenrigshandel er, at belyse landets handel med udlandet, der - i forhold til den samlede indenlandske omsætning - er stor.

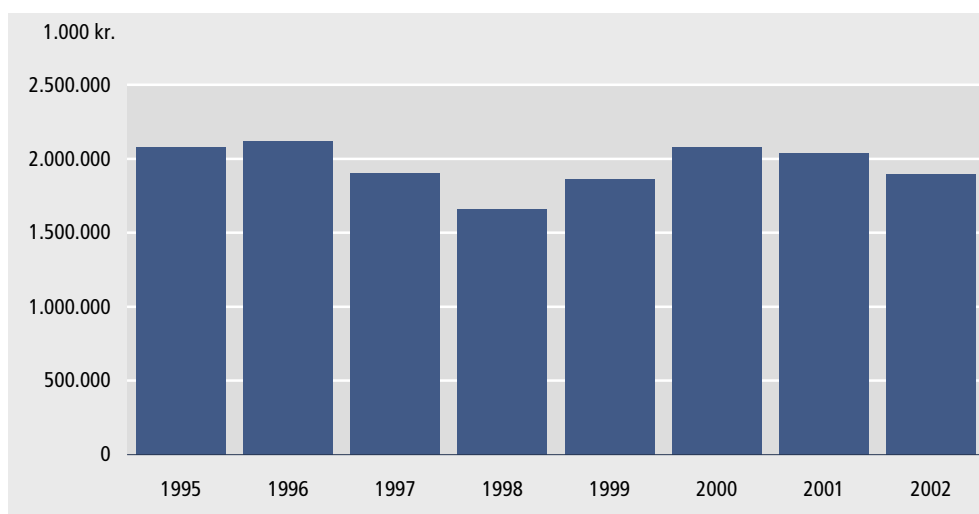
Samhandel som indikator for økonomisk aktivitet

Når der er tale om en lavkonjunktur ser man ofte, at der er tendenser til at samhandlen med udlandet er dalende. Årsagen til denne adfærd kan være et fald i efterspørgslen på de importerede produkter. I et tilfælde hvor der sker et økonomisk opsving - dvs. højkonjunktur - er der derimod ofte tale om en stigende aktivitet i handlen med udlandet. Statistikken over Grønlands udenrigshandel anses derfor som en af indikatorerne for konjunkturbevægelser i økonomien.

Eksporten

Eksporten er først og fremmest en indikator for internationale afsætningsmuligheder for grønlandske produkter. Da fiskerisektoren står for næsten hele værdien af den samlede eksport, hænger udviklingen i eksporten tæt sammen med udviklingen i fiskeriet. Nedenstående figur 7 viser udviklingen i den grønlandske eksport i faste priser i perioden fra 1995 til 2002.

Figur 7. Eksporten i faste priser. 1995-2002

Eksporten faldt også i 2002

Det fremgår af figur 7, at værdien af eksporten i perioden fra 1995 til 1996 har været let stigende. I 1997 og 1998 faldt eksporten, mens der i 1999 og i 2000 igen er tale

om en stigning. I 2001 og 2002 har eksporten igen været stigende og fra 2001 til 2002 faldt eksporten målt i faste priser med 7,0 procent.

Eksporten nu på niveau med 1997

I tabel 2 ses et eksportindeks over udvalgte varegrupper. Tabellen viser, at der i perioden fra 2001 til 2002 er sket et fald i indekset for *næringsmidler og levende dyr*. Indekset er faldet fra indeks 93 i 2001 til indeks 88 i 2002. Der er således tale om et fald i indekset på 5,4 pct. Da næringsmidler udgør en betydelig del af eksporten er det her omtalte fald årsagen til faldet i den samlede eksport, der nu ligger på samme niveau som i 1997.

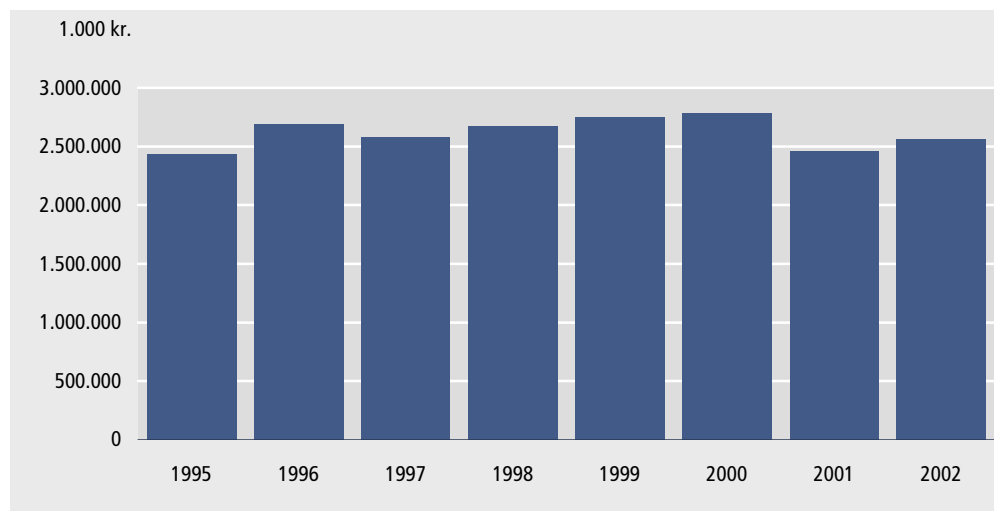
Tabel 2. Indeks over eksportværdien fordelt på udvalgte varegrupper. 1997-2002¹

1995 = 100	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I alt	91	80	89	100	98	91
Næringsmidler og levende dyr	90	80	91	102	93	88
Bearbejdede varer	55	53	61	52	64	92
Maskiner og transportmidler	80	19	19	31	139	168
Diverse varer og transaktioner	143	107	101	141	335	200

¹ Værdier er deflateret med forbrugerprisindekset 1995 = 100.

Importen Nedenstående figur 8 viser udviklingen i den grønlandske import, målt i faste priser i perioden fra 1995 til 2002.

Figur 8. Importen i faste priser. 1995-2002

Importen er et udtryk for den indenlandske efterspørgsel efter udenlandske varer. Importen hænger tæt sammen med forbruget, som bl.a. bestemmes af den enkelte forbrugers nuværende og forventede fremtidige indkomst. Det betyder, at importstatistikken i en vis grad kan benyttes som en indikator for de fremtidige forventninger for den økonomiske udvikling i landet.

Stigning i importen i 2002

Figur 8 viser at den samlede import steg fra 1995 til 1996. Derefter skete der et fald i importen i 1997, hvorefter importen steg jævnt frem til 2000 som derefter at falde igen i 2001. De foreløbige tal for 2002 viser en stigning i importen på 4,2 procent i forhold til 2001, svarende til en stigning på 102,2 mio. kr.

I tabel 3 ses et indeks over importværdien fordelt på udvalgte varegrupper fra 1997 til 2002.

Tabel 3. Indeks over importværdien fordelt på udvalgte varer. 1997-2002¹

1995 = 100	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I alt	106	110	113	114	101	105
Næringsmidler og levende dyr	121	119	128	131	127	141
Bearbejdede varer	96	105	107	109	96	134
Maskiner og transportmidler	116	110	126	127	117	106
Diverse varer og transaktioner	95	93	82	79	68	57

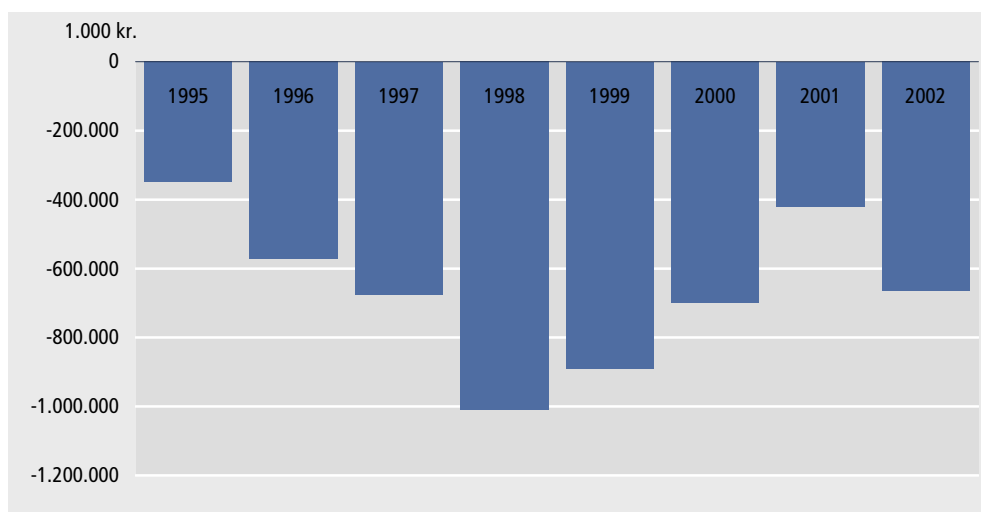
¹ Værdier er deflateret med forbrugerprisindekset 1995 = 100.

Det fremgår af tabel 3, at der i 2002 er sket en stigning i det samlede importindeks. Indekset er steget med ca. 4 procent fra indeks 101 til indeks 105. Det fremgår af tabellen at importen af *næringsmidler og levende dyr* samt *bearbejdede varer* er steget, hvorimod importen inden for kategorierne *maskiner og transportmidler* samt *Diverse varer og transaktioner* er faldet.

Øget underskud på handelsbalancen i 2002

Nedenstående figur 9 giver et overblik over udviklingen i den grønlandske handelsbalance i faste priser (1990-priser). Figuren viser, at handelsbalancen i perioden fra 1995 til 1998 blev forværret, mens der fra 1998 frem til 2001 er sket en forbedring af handelsbalancen, hvorefter der i 2002 igen var et stigende handelsbalanceunderskud. Årsagen til det stigende underskud i 2002 var en kombination af større import og mindre eksport end i 2001, der samlet set forværede handelsbalancen med 58,3 procent.

Figur 9. Udviklingen i den grønlandske handelsbalance. 1995-2002

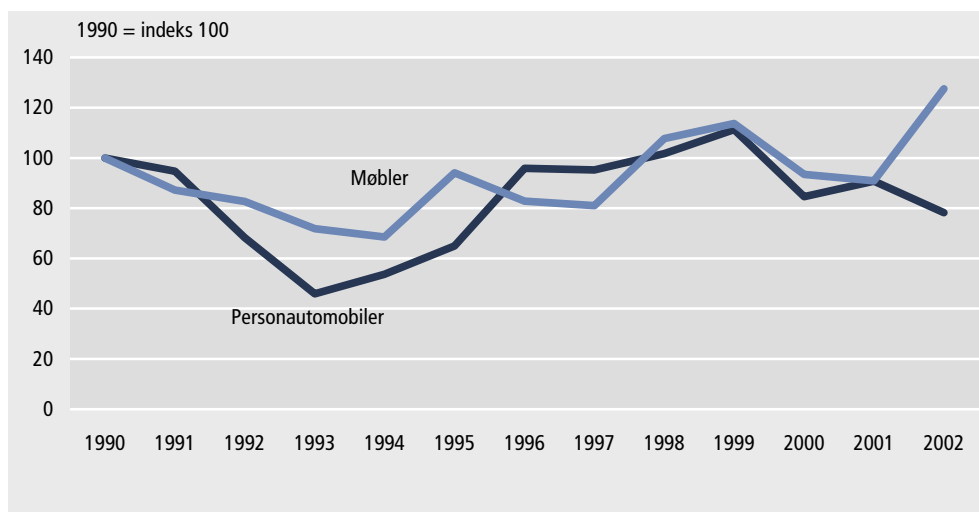
Forbrug

Forventningsindikatorer

Udviklingen i forbruget af mellemlange og længerevarende forbrugsgoder kan anvendes til at vurdere forbrugernes forventninger til økonomien. Hvis forventningen hos forbrugerne er højere fremtidige indkomster, kan man forvente at de justerer deres forbrugsmønster, enten ved at låne eller bruge af deres opspring. Det omvendte vil være gældende, hvis der er tvivl om de fremtidige indkomster.

I forlængelse af udenrigshandelsstatistikken vises i dette afsnit indikatorer for forbrugernes forventninger til den fremtidige økonomiske udvikling.

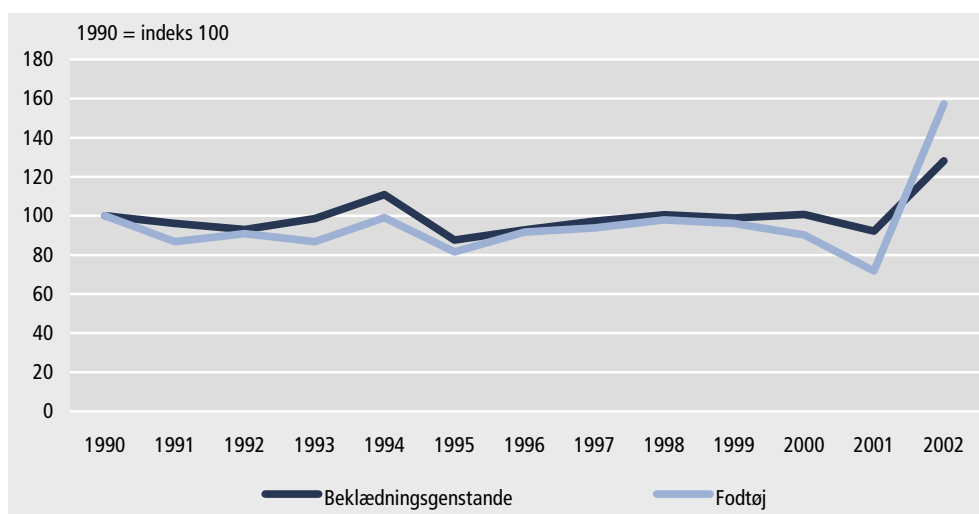
Figur 10. Udviklingen i de langvarige forbrugsgoder i faste priser. 1990-2002

Stigning i importværdien af møbler

Ovenstående figur 10 viser udviklingen i værdien af importen af udvalgte langvarige forbrugsgoder fra 1991 til 2002, ekskl. afgifter. Af figuren fremgår det, at begge kurver var faldende i begyndelsen af 1990'erne, dvs. at forbrugerne dengang købte mindre og forretningerne derfor importerede færre af de udvalgte langvarige forbrugsgoder som nævnt ovenfor. I midten af 1990'erne skete der en stigning i importen af biler. Derimod faldt importen af møbler i perioden fra 1996 til 1997. I 2000 ses en nedgang i importen af møbler som vender i 2002, hvor der sker en betydelig stigning i importen af møbler på 40,3 procent i forhold til 2001. Efter en mindre stigning i importen af personbiler i 2001 faldt i importværdien 2002 med 13,8 procent til indeks 78,3.

Figur 11. Udviklingen i de mellemlange forbrugsgoder i faste priser. 1990-2002

Ovenstående figur 11 viser udviklingen i værdien af importen af de mellemlange forbrugsgoder. Det ses, at begge kurver i figur 11 følger samme udvikling.

Stigning i importværdien i 2002 for både fodtøj og beklædningsgenstande

Efter at have udvist en svagt faldende tendens i starten af halvfemserne steg importværdien af beklædningsgenstande frem til 1994, hvor der skete en betydelig fald i importværdien. Fra 1995 og frem til 2000 var der et svag stigende import af beklædningsgenstande, hvorefter der i 2001 skete et kraftigt fald til indeks 92,2. Fra 2001 til 2002 steg importværdien derimod med 38,9 procent til indeks 128,1

Forbehold

Det skal dog bemærkes, at de anvendte størrelser på importen, som er anvendt, ikke nødvendigvis afspejler det eksakte niveau for forbruget her i landet, idet der i princippet kan være tale om videresalg af de importerede varer ligesom lagerforskydning.

ger kan have en væsentlig betydning. Derimod kan størrelsen af importen opfattes som et estimat for forbruget i Grønland.

Forbrugerprisindekset

Forbrugerpriserne som konjunkturindikator

Forbrugerprisindekset kan anvendes til at vurdere den økonomiske aktivitet i samfundet. En højere økonomisk aktivitet skaber højere indkomster og dermed pres på priserne. Det skal dog bemærkes, at ændringer i forbrugerprisindekset ikke nødvendigvis afspejler ændringer i aktiviteten i samfundet, idet en del inflation skyldes udenlandske forhold. F.eks. medfører stigningen i priserne for importerede varer en ændring i forbrugerprisindekset. Derfor bør denne konjunkturindikator anvendes med forsigtighed.

Forbrugerprisindekset er steget med 1,4 procent

I perioden fra januar 2002 til januar 2003 steg forbrugerprisindekset med 1,4 procent - fra indeks 112,2 til 113,8, hvor juli 1995 = indeks 100. Efter en relativt stor stigning i forbrugerprisindekset i perioden 1. januar 2001 til 1. januar 2002 er stigningstakten således aftaget. Den primære årsag til stigningen i forbrugerprisindekset fra 1. januar 2002 til 1. januar 2003 er stigningen inden for gruppen *fødevarer*, hvor priserne i gennemsnit steg med knap 3 procent. Indekstal og procentvise stigninger fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Udviklingen i forbrugerprisindekset fra januar 1997 til januar 2003

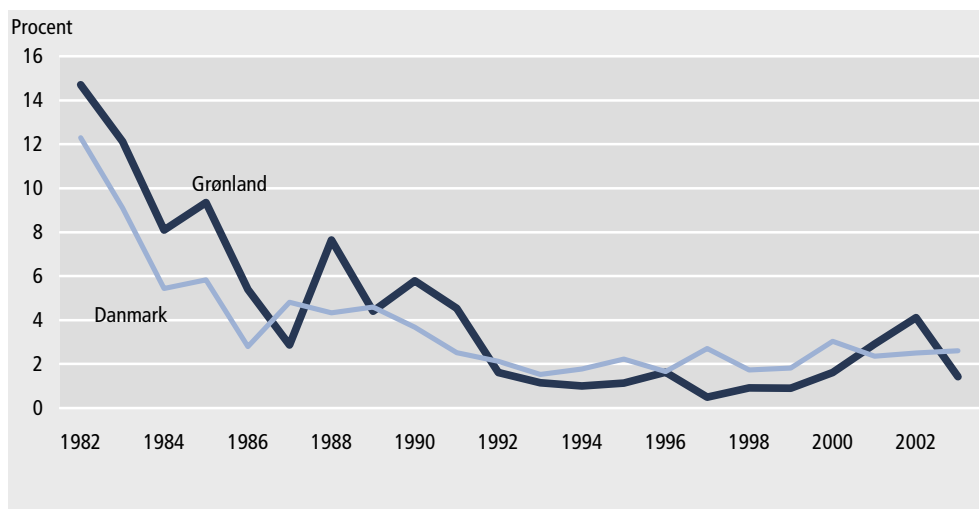
	Jan 1997	Jul 1997	Jan 1998	Jul 1998	Jan 1999	Jul 1999	Jan 2000	Jul 2000	Jan 2001	Jul 2001	Jan 2002	Jul 2002	Jan 2003
Juli 1995 = 100	101,2	101,7	102,1	102,8	103,0	103,5	104,7	105,3	107,7	108,7	112,2	112,9	113,8
	Procent												
Helårlig stigning (juli-juli)	.	0,6	.	1,1	.	0,7	.	1,8	.	3,2	.	3,9	
Halvårlig stigning	0,1	0,5	0,4	0,6	0,2	0,5	1,2	0,6	2,3	0,9	3,2	0,6	0,8

Lavere inflation i Grønland end i Danmark

Den procentvise ændring i forbrugerprisindekset (inflationsraten) i Danmark var i perioden fra januar 2002 til januar 2003 på 2,6 procent. Som tidligere nævnt var den procentvise stigning i det grønlandske forbrugerprisindeks i samme periode på 1,4 procent.

Det fremgår af figur 12 at den procentvise ændring i forbrugerprisindekset op gennem 1990'erne generelt var lavere i Grønland end i Danmark. Siden 2000 har dette billede dog ikke været så entydigt, idet den grønlandske inflation var højere end den danske i en kort periode. Derudover fremgår det af figur 12, at inflationen op gennem 1980'erne og 1990'erne generelt har været faldende, hvilket dog ikke kan tilskrives aktivitetsændringer, men bl.a. den førte pengepolitik i Danmark.

Figur 12. Årlige procentvise ændringer i forbrugerprisindekset (inflationsraten) i Grønland og Danmark fra januar 1982 til januar 2003

Indeks over bygge- og anlægsomkostninger

Indeks over bygge- og anlægsomkostninger er steget

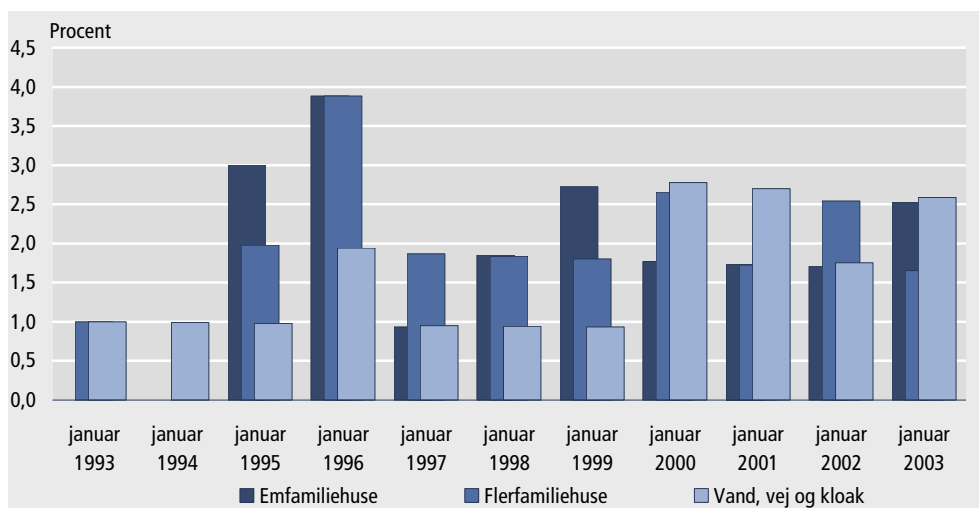
Til brug for regulering af overslag udarbejdes to gange årligt i januar og juli et indeks over bygge- og anlægsomkostninger for henholdsvis en- og flerfamiliehuse samt for vand-, veje- og kloakanlæg. Fra januar 2002 til januar 2003 er indekset over bygge- og anlægsomkostninger for enfamiliehuse steget fra 119 til 122 (1992 = 100), hvilket svarer til en stigning på ca. 2,5 procent.

Tabel 5. Indeks over bygge- og anlægsomkostninger fra januar 1997 til januar 2003

1992 = 100	Jan 1997	Jul 1997	Jan 1998	Jul 1998	Jan 1999	Jul 1999	Jan 2000	Jul 2000	Jan 2001	Jul 2001	Jan 2002	Jul 2002	Jan 2003
Enfamiliehuse	108	109	110	112	113	114	115	116	117	119	119	121	122
Flerfamiliehuse	109	110	111	112	113	114	116	117	118	120	121	122	123
Vej/vand/kloak	106	106	107	108	108	110	111	112	114	116	116	118	119

Derudover fremgår det af tabel 5, at indekset for flerfamiliehuse er steget i samme periode, fra indeks 121 til indeks 123, hvilket svarer til en stigning på 1,7 procent. Indekset for vand-, vej- og kloakanlæg er i samme periode steget med 2,6 procent.

Figur 13. Årlige vækstrater i byggeomkostningerne 1993-2003

Metode

Glidende gennemsnit:

Gennemsnitsberegning som anvendes til at udjævne udsving i en tidsserie.

Et glidende gennemsnit for juni 1992 udregnes på følgende måde:

$$\frac{jan92 + feb92 + \dots dec92}{12}$$

Et glidende gennemsnit for juli 92 udregnes derimod som :

$$\frac{feb92 + mar92 + \dots jan93}{12},$$

hvor 12 angiver antallet af måneder. Selve ordet glidende gennemsnit stammer fra, at der glidende medtages naboværdier i en gennemsnitsberegning. Dette fremgår også af ovenstående eksempler.

Vækstrate:

En variabels ændring over tid i forhold til en variables størrelse. Hvis fx indkomsten, som tidligere var 25.000 kr., vokser med 1.000 kr. i løbet af et år. Vækstraten er udregnet til : $(1000/25000) * 100 = 4 \text{ pct.}$

Procentvis ændring:

Den procentvise ændring udregnet på følgende måde: Hvis fx renten stiger fra 5 til 6 pct. svarer det til en stigning på: $(6/5 - 1) * 100 = 20 \text{ pct.}$

Procentpoint:

Difference mellem to procenttal måles i procentpoint. Procentpoint må ikke forveksles med den procentvise ændring. Hvis renten fx stiger fra 5 til 6 procent, det vil sige med 1 procentpoint, vil den procentvise stigning være 20.

Deflatering:

En metode til at fjerne inflationens påvirkning på udviklingen i en tidsserie. Således kan sammenligning over tid sker ved division af tidsserien med forbrugerprisindekset og gange med 100.

Forbrugerprisindekset:

Til belysning af prisudviklingen udregnes et forbrugerprisindeks. Grønlands Statistik udsender ultimo december og juli skemaer, hvor vi beder 125 dagligvareforretninger, specialbutikker, servicevirksomheder, samt en række kommuner oplyse ca. 3.000 priser, fordelt på omkring 400 varer og tjenester, er repræsentative for forbruget i Grønland. Disse indgår med selvstændig vægt i forbrugerprisindekset. Beregningsmetoden er nærmere beskrevet i *Opgørelsen fra Grønlands Statistik, Konjunkturstatistik 1996:3*.

Ledighed:

Statistikken er baseret på Grønlands Statistiks ledighedsregister. Statistikken omfatter de 15-62 årige, der har henvendt sig til kommunernes arbejdsmarkedskontorer for at få anvist arbejde. Hver måned modtager Grønlands Statistik stamkortoplysninger eller elektroniske indberetninger om de ledige fra arbejdsmarkedskontorerne. Der modtages oplysninger om de lediges alder, uddannelse, hvilke dage de har henvendt sig, hvilke dage de er anvist et arbejde og fødested.

Grønlands Statistik ledighedsstatistik omfatter kun personer, der er født i Grønland.

1. *Ledighed medio* er et udtryk for den andel af de ledige, der har været ledige midt i en given måned. Dette er et tilnærmet udtryk for den gennemsnitlige ledighed.
2. *Berørte af ledighed* fortæller direkte hvor mange personer, der i løbet af en måned har henvendt sig til arbejdsmarkedskontoret som arbejdssøgende.

Udenrigshandel

Oplysningerne om udenrigshandelen indhentes af Danmarks Statistik fra følgende kilder:

1. Fra det danske udførselssystem trækkes oplysninger om Danmarks eksport til Grønland
2. Fra Toldfunktionen i Aalborg indsamles oplysninger Grønlands import fra andre lande via Danmark i de tilfælde, hvor der ikke angives fuldstændige eksport oplysninger i Danmark (transit for udenlandsk, herunder grønlandsk regning). Endvidere indsamler toldfunktionen oplysninger om Grønlands eksport.

Skatteindbetalinger:

Skatteindbetalingerne udregnes på baggrund af oplysninger fra Skattedirektoratet. Indberetningerne sker på månedsbasis. På baggrund af disse oplysninger udregnes der et glidende gennemsnit for skattebetalinger.

Størrelsen *inklusiv ultimo* udregnes ved at korrigere oplysningerne for eventuelle efterbetalinger, så efterbetalingerne bliver ligeligt fordelt på alle årets måneder.

Størrelserne *eksklusiv ultimo* beregnes på samme vis, men korrigeres ikke for eventuelle efterbetalinger.

Rejeværdiindekset:

På baggrund af udenrigshandelen udregnes et indeks, der viser udviklingen af værdien af de eksporterede rejer. Indekset viser således en udvikling i både priser og mængder.

Detailomsætningsindekset:

Indekset er udregnet på baggrund af oplysninger indberettet af en række grønlandske detailvareforretninger. Indekset belyser udviklingen i omsætningen i detailhandlen og kan anvendes som en estimat for det private forbrug.

Signatur forklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse:

Lars Kjærgaard Leth
E-mail: lle@gh.gl

Konjunkturstatistik 2003:1
ISSN: 0906-3315
29. juli 2003

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: 34 50 00 · Fax: 32 29 54
www.statgreen.gl · e-mail: stat@gh.gl

